

MILJØstyrelsen
Vand

30. marts 2006
J.nr.: M 2034-0104
MASK/TOC

REDEGØRELSE

Forureningsproblemer i de små vandforsyninger

1. Indledning

Neden for følger Miljøstyrelsens redegørelse i forbindelse med forureningsproblemerne i de små vandforsyninger, dvs. de vandforsyninger som forsyner mindre end 10 ejendomme med drikkevand (såkaldt ikke-almene vandforsyninger).

2. Forureningens omfang

GEUS offentliggjorde i marts 2004 en undersøgelse af drikkevandets kvalitet i de små vandforsyninger. Undersøgelsens resultater dokumenterede, at der eksisterer en række problemer med kvaliteten af drikkevandet i denne type anlæg: 68 % af de undersøgte vandforsyninger overholder ikke en eller flere grænseværdier for drikkevand, 35 % pga. forurening med pesticider, 48 % pga. bakterier, og 22 % pga. nitrat.

Det regelmæssige tilsyn med drikkevandets kvalitet i de små vandforsyninger omfatter i dag bakterier og nitrat, men ikke pesticider. Ved at undersøge vandforsyningerne for de parametre, som allerede er en del af det nuværende regelmæssige tilsyn med de små vandforsyninger, vil man identificere omkring $\frac{3}{4}$ af de anlæg, hvor der er overskridelse af grænseværdien for pesticider.

3. Opgørelse af antallet af små vandforsyninger

Der foreligger ikke i dag en præcis opgørelse af antallet af små vandforsyninger i Danmark. De seneste opgørelser, fra juli 2005, viser, at der ifølge kommunernes BBR-registre på landsplan eksisterer ca. 65.000 ejendomme, som forsynes med vand fra små vandforsyninger. Det tilsvarende antal ejendomme blev i 2003 opgjort til 71.000.

Overfor tallet på de 65.000 små vandforsyninger i BBR-registrene står, at en spørgeskemaundersøgelse udført af Miljøstyrelsen i 2004 peger på, at kommunerne har registreret omkring 45.000 små vandforsyninger, dvs. ca. 70 % af de anlæg som findes i BBR-registret. Miljøstyrelsen vurderer, at det på den baggrund kan konkluderes, at en række af vandforsyningerne i BBR-registret ikke længere er i drift. Denne konklusion underbygges af, at Miljøstyrelsen ved udsendelse af en orienteringsskrivelse til alle de personer der i BBR-registret står som ejer af en lille, privat vandforsyning, fik en lang række tilbagemeldinger om, at folk havde lukket deres vandforsyning, og var overgået til at få vand fra et vandværk.

De fleste kommuner anvender BBR-registret til opkrævning af statsafgiften for ledningsført vand fra de små vandforsyninger. I nogle kommuner anvendes andre kommunale registre – og altså ikke oplysningerne i BBR. Dermed eksisterer der ikke i alle kommuner et økonomisk incitament for borgerne til at opdatere en ejendoms BBR-oplysninger ved tilslutning til et vandværk, da man således ikke ”betaler” for at være registreret som værende forsynet fra en ikke-almen vandforsyning. Miljøstyrelsen vurderer, at dette medvirker til at forklare forskellen mellem på den ene side antallet af registrerede vandforsyninger i BBR-registrene, og på den anden side antallet af vandforsyninger, som indgår i kommunernes administration. Det ville kræve en større kommunevis undersøgelse at fastlægge præcis, hvor mange små vandforsyninger der eksisterer på landsplan.

4. Opfølgning på undersøgelsen af de små vandforsyninger

Den tidligere miljøminister nedsatte i marts 2004 en arbejdsgruppe med det formål at følge op på GEUS’ undersøgelse af de små vandforsyninger.

Arbejdsgruppen bestod af:

- Amtsrådsforeningen
- Kommunernes Landsforening
- Sundhedsstyrelsen
- GEUS
- Embedslægeinstitutionerne
- Dansk Landbrug
- Ministeriet for Fødevarer Landbrug og Fiskeri
- Foreningen af Vandværker i Danmark
- Danske Brøndejerers Forening
- Miljøstyrelsen (formand)

Kommissorium for arbejdsgruppen:

1. Udarbejdelse af et orienteringsmateriale til ejere af små vandforsyningsanlæg om undersøgelsens resultater, konsekvenser af resultaterne, samt handlemuligheder for anlægsejerne.
2. Udarbejdelse af en redegørelse for mulighederne for tekniske løsninger til forbedring af vandkvaliteten, f.eks. gennem renovering af utætte vandforsyninger.
3. Udarbejdelse af en særskilt redegørelse for mulighederne for at rense drikkevandet i små vandforsyninger.

Miljøstyrelsen blev derudover bedt om i samarbejde med KL at vurdere kommunernes eksisterende tilsyn med indholdet af nitrat og bakterier i de små, private vandforsyninger, for at afklare i hvilket omfang kommunerne lever op til deres tilsynsforpligtelser. Som opfølgning på undersøgelsens resultater skulle der ligeledes foretages en vurdering af, om det eksisterende tilsyn skal udvides til også at omfatte pesticider. Herudover blev Miljøstyrelsen anmodet om sammen med KL at drøfte muligheden for at fastsætte en maksimal pris for tilslutning af forurenede vandforsyninger til vandværk.

Ministeren har desuden, jf. svaret af 6. januar 2005 på spørgsmål nr. S 1531, oplyst, at Miljøstyrelsen vil vurdere mulighederne for at etablere en central opsamling af oplysninger om kommunernes tilladelser til rensning af drikkevandet.

Endelig har ministeren, senest den 1. oktober 2004 i sit svar på spørgsmål nr. S 5287, lovet FMPU en orientering om redegørelsen for problemerne med forurening af drikkevandet i de små vandforsyninger.

4.1. Orienteringsbrev til ejere af små vandforsyninger

./ Miljøstyrelsen udsendte i januar 2005 et orienteringsbrev (vedlagt) til alle ejere af en lille, privat vandforsyning. I brevet orienterede styrelsen om de aspekter, som resultaterne af undersøgelsen af forureningen i de små vandforsyninger rejser. Det drejer sig både om praktiske, administrative, økonomiske og sundhedsmæssige forhold.

I forbindelse med orienteringen er der etableret et særligt areal på Miljøstyrelsens hjemmeside, hvor man kan finde en udførlig redegørelse for de væsentlige forhold omkring små vandforsyninger: <http://www.mst.dk/vand/02050000.htm>

Endelig blev det sikret, at der samtidig med udsendelse af orienteringsskrivelsen blev etableret mulighed for en direkte, personlig henvendelse, gennem etablering af en særlig telefonlinie til Miljøministeriets Frontlinie.

4.2. Renovering af små vandforsyninger

Miljøstyrelsen har i 2004 gennemført et projekt om mulighederne for at tætne små vandforsyninger, og forbedre kvaliteten af drikkevandet ad denne vej:

<http://www.mst.dk/udgiv/Publikationer/2004/87-7614-175-6/pdf/87-7614-176-4.PDF>

I projektet er der foretaget renovering af i alt 11 anlæg med vandkvalitetsproblemer, for om muligt at opstille tekniske og økonomiske retningslinier i relation til forurening med nitrat, pesticider og bakterier. Omkostningsniveauet for renovering varierer fra i alt 3.000 kr. til 50.000 kr. pr. anlæg. Renoveringen vil typisk omfatte en tætning af rør i borer, og af bunden i brønde, hvorved indsivning af forurenede overfladevand forhindres.

Ud fra resultaterne i projektet kan der drages flg. konklusioner:

- Renoveringen har medført en markant forbedring af vandkvaliteten i 7 ud af 11 anlæg (64 %). Renoveringen bør, af hensyn til risikoen for bakterier, efterfølges af en desinfektion (kloring) af anlægget.
- Renoveringen har generelt ikke haft en effekt for anlæg med høj nitratkoncentration, og de undersøgte anlæg har heller ikke efter renoveringen været i stand til at overholde grænseværdien for drikkevand. Anlæg med høje nitratkoncentrationer bør derfor kun renoveres i det omfang, det kan påvises med sikkerhed, at problemerne skyldes nedsivning af forurenede overfladevand.
- Mht. pesticider har renoveringsforløbet medført en forbedring af forholdene i 5 ud af 6 anlæg (83 %). Renoveringstiltag ved pesticidforurening har en høj succesrate, hvilket indikerer at pesticidforureningen var forbundet med indsivning af forurenede vand "ovenfra". Det kan ikke fastslås med sikkerhed, at der kan opnås en signifikant forbedring i *alle* tilfælde,

men set i relation til de relativt små udgifter forbundet med renoveringstiltagene, vil renovering være en oplagt mulighed ved pesticidforurening.

- Renoveringen har været særdeles effektiv for alle anlæg med bakteriologiske problemer. Dette tilskrives, at renoveringstiltagene gik ud på at hindre nedsivning af forurenede overfladevand, som menes at være kilden til forurening.
- Overordnet set er der ikke en entydig sammenhæng mellem omkostningsniveauet for renovering og effekten (forbedring af vandkvalitet). I de fleste tilfælde er omkostningerne til renovering dog lave set i forhold til etablering af en ny boring, som kan være alternativet, hvis der er langt til et vandværk.
- Generelt set har undersøgelserne vist, at de fleste anlæg er i ringe stand mht. installationerne, dvs. rør, pumper m.m., som i mange tilfælde har vist sig at være utætte. I de fleste tilfælde skal renovering af en boring eller brønd derfor suppleres med en gennemgribende renovering/udskiftning af installationerne.

4.3. Rensning af drikkevandet i små vandforsyninger

Miljøstyrelsen har gennemført en undersøgelse af, hvilke muligheder der i dag eksisterer for at rense drikkevandet i små vandforsyninger for pesticider og/eller nitrat:

<http://www.mst.dk/udgiv/publikationer/2006/87-7614-975-7/html>

Konklusioner mht. mulighederne for at rense drikkevandet i små vandforsyninger:

- De væsentligste erfaringer med rensning af drikkevand for pesticider og nitrat på enkelt-ejendomme findes i udlandet (USA og Tyskland). Nogle steder opererer man med en central vejledning for renseanlæggene, som skal testes og godkendes i henhold til bestemte standarder. Andre steder godkender de lokale myndigheder installation og drift, og det er her også de lokale myndigheder, der overvåger driften af renseanlæggene og kvaliteten af drikkevandet.
- Anlæg til rensning af drikkevandet, som er placeret ved den enkelte taphane, bør ikke anvendes i Danmark. De væsentligste ulemper er dels, at anlæggene ikke altid kan overholde kvalitetskravene til mikrobiologiske parametre, dels at man skal vide, hvilken vandhane, man kan drikke af. For vand fra de vandhaner, hvor vandet ikke renses, kan der være utilstrækkelig beskyttelse mod indånding, hvis vandet indeholder flygtige stoffer. Endelig kræver vedligehold og overvågning af anlæggene adgang til folks private hjem.
- Derimod kan anlæg placeret ved indgangen til en ejendom formentlig være anvendelige i Danmark.
- Det har ikke været muligt, at få et entydigt overblik over prisen pr. m³ vand produceret, bl.a. pga. usikkerhed om udgifterne til tilsyn og overvågning af renseanlæggene. Der er dog givet et økonomioverslag, som viser at den samlede pris for 1 m³ drikkevand under danske forhold kan variere fra 22 til 92 kr, med 30-35 kr som en sandsynlig pris. Dette svarer til den gennemsnitlige pris for vand (forsyning med drikkevand og afledning af spildevand).
- Ved visse af de renseteknikker, som er identificeret i undersøgelsen, vil der i Danmark kunne blive problemer med at overholde nogle få kravværdier for drikkevand (f.eks. pH, og hårdhed af vandet).

Miljøstyrelsen har ligeledes gennemført en undersøgelse af *erfaringer* med rensning af drikkevandet i små vandforsyninger, både i Danmark og i udlandet. Der er i projektet fokuseret på lovgivning og administrative systemer:

<http://www.mst.dk/udgiv/publikationer/2006/87-7614-973-0/html>

Konklusioner mht. erfaringer med at rense drikkevandet i små vandforsyninger:

- Valget af rensningsanlæg afhænger af forureningen, dog betragtes rensning generelt ikke i Danmark som en acceptabel løsning på problemer med bakterier, hvilket skyldes at bakterier oftest skyldes mangler ved anlæggets indretning. Fjernelse af pesticider med et kulfilter er tilsvarende kun en acceptabel løsning, når det er selve grundvandsmagasinet, der er forurenet.
- Ved forurening med både nitrat og pesticider kan det være relevant at kombinere forskellige renseteknikker. Mht. rensning ved membranfiltrering er denne teknologi, af økonomiske årsager, næppe relevant, når der alene er tale om forurening med nitrat eller pesticider.
- Hvis man i højere grad end i dag ønsker at rense drikkevandet i små vandforsyninger, bør det vurderes, om der er behov for at støtte kommunernes administration ved at udgive vejlednings- og oplysningsmateriale.
- Det bør vurderes, om der er behov for at etablere en godkendelsesordning, som skal sikre at rensningen er god nok, og at rensenanlægget er sikkert, brugervenligt og miljøvenligt.
- Kun i USA er der opstillet detaljeret vejledning om, hvilke forhold der skal vurderes ved valg af anlæg. De tyske myndigheder er dog også i færd med at udarbejde en vejledning herom med anbefalinger af, hvilke typer anlæg der skal bruges hvornår. I Sverige anbefaler myndighederne, at leverandører og installatører af vandbehandlingsanlæg skal give en funktionsgaranti. I Norge anbefales det, at der ved etablering af rensning etableres en vedligeholdelsesplan for teknisk udstyr. I Holland reguleres anlæggene som almene vandforsyninger. I England og Wales findes ingen regulering af anlæggene, og der føres ikke tilsyn med vandkvaliteten.
- Det anslås, at der i Danmark eksisterer omkring 500 anlæg til nitratrensning i små vandforsyninger. De fleste anlæg er installeret uden kommunens tilladelse, og der sker således ingen særskilt kontrol med funktionen af disse anlæg, udover den almindelige kontrol med kvaliteten af drikkevandet. Leverandørerne har dog ikke oplevet, at der findes grundvandstyper i Danmark, som giver problemer med driften af nitratfiltre. Der er heller ikke meldinger om vækst af bakterier i nitratfiltret. Nitratfiltrene er udstyret med et automatisk desinficerende system, som muligvis reducerer risikoen for bakterievækst. Det konkluderes dog i undersøgelsen, at der bør være en årlig kontrol af vandkvalitet og funktion ved nitratfiltre.

4.4. Arbejdsgruppens konklusioner

Ovennævnte undersøgelser om renovering og rensning har været diskuteret i arbejdsgruppen ved et møde i januar 2006, og har herudover været i en teknisk høring. Arbejdsgruppen er i den forbindelse fremkommet med flg. bemærkninger:

Under forudsætning af at tilslutning til vandværk ud fra en samlet vurdering ikke er den oplagte løsning på vandkvalitetsproblemet, er der bred tilslutning i arbejdsgruppen til konklusionen om, at renovering bør være første skridt i tilfælde af forurening i utætte vandforsyninger.

I forlængelse af denne konklusion bør der ikke accepteres rensning for parametre, såsom bakterier, som skyldes nedslivning af overfladevand i vandforsyningsanlægget.

I arbejdsgruppen har det været drøftet, at vandrensning baseret på membranfiltrering/omvendt osmose muligvis kan medføre problemer med overholdelse af andre grænseværdier for drikkevand, fordi vandet som resultat af rensningen bliver delvis demineraliseret. Er vandinstallationerne ikke indrettet med henblik herpå, vil der kunne frigives metaller fra vandinstallationerne.

GEUS har gjort opmærksom på, at man ikke har den fornødne faglige kompetence mht. rensning af forurenede vand og derfor ikke kan tages til indtægt for redegørelsen vedrørende dette punkt.

Embedslægerne/Sundhedsstyrelsen tilslutter sig konklusionerne om mulighederne for at rense vandet i de små vandforsyninger. Herunder også konklusionen om at rensning generelt ikke er en acceptabel løsning ved bakteriologiske problemer. Man tilslutter sig ligeledes konklusionen om, at anlæg placeret ved indgangen til ejendommen har større positiv effekt end anlæg placeret ved vandhanen.

Embedslægerne/Sundhedsstyrelsens primære interesse i sagen er at sikre, at rensning af drikkevandet vil føre til en forbedring af de sundhedsmæssige forhold, dvs. at nettoeffekten er positiv. Dette ses på baggrund af, at der er begrænset sundhedsmæssig gevinst ved rensning af drikkevand med lave overskridelser af grænseværdierne for nitrat og pesticider, samtidig med at der eksisterer en risiko for øget frigivelse af stoffer fra vandinstallationerne, som følge af ændringer i drikkevandets kemi ved rensning. Det konkluderes således, at spørgsmålet om den sundhedsmæssige nettoeffekt ved rensning er ufuldstændigt belyst, i og med at der ikke er foretaget en detaljeret afvejning af de sundhedsmæssige aspekter ved indførelse af rensning af drikkevandet i små vandforsyninger. Sundhedsstyrelsen vurderer, at der ikke nødvendigvis er overensstemmelse mellem grænseværdierne for nitrat og pesticider og det niveau, som berettiger til intervention i form af rensning.

Sundhedsstyrelsen fremhæver desuden, at der kun eksisterer begrænset viden om de evt. sundhedsmæssige skadevirkninger af, at en renseforanstaltning ikke virker efter hensigten, f.eks. som følge af manglende vedligeholdelse, og at dette bør afklares før der evt. udsendes retningslinier til kommunerne om øget anvendelse af renseforanstaltninger.

Endelig gør Embedslægerne/Sundhedsstyrelsen opmærksom på, at der ikke findes brugbare erfaringer fra Danmark i forbindelse med anvendelsen af kulfiltre i små vandforsyninger.

FVD går ind for udarbejdelsen af en teknisk redegørelse, men vil ikke anbefale at der generelt og på alle ejendomme med egen vandforsyning etableres rensning, hvis der er problemer med drikkevandskvaliteten. En tilladelse til vandrensning bør efter FVD opfattelse kun gives, såfremt det ikke er teknisk og økonomisk forsvarligt at etablere forsyning fra vandværket til den pågældende ejendom, som f.eks. ligger så afsides og med så lille et vandforbrug, at der vil

blive tale om ”gammelt vand” i forsyningsledningerne, såfremt ejendommen forsynes med vand fra et alment vandværk.

FVD mener mange vandværker allerede har haft store omkostninger til etablering af forsyningsledninger i det åbne land, og vandværket vil derfor blive økonomisk hårdt ramt, såfremt en ejendom ikke bliver tilsluttet vandværket, men i stedet får tilladelse til rensning. En tilladelse til rensning skal derfor vurderes i hvert enkelt tilfælde, og kun såfremt det vil være mere hensigtsmæssigt for ejendommen at få tilladelse til rensning, bør det indarbejdes i kommunens vandforsyningsplan. FVD vil anbefale at disse vurderinger og opgaver løses i koordinationsforum i de nye kommuner.

4.5. Tilsyn med små vandforsyninger

Ministeren har bedt Miljøstyrelsen om sammen med Kommunernes Landsforening (KL) at undersøge, om det eksisterende tilsyn med de små vandforsyninger for nitrat og bakterier fungerer i praksis, og om kommunerne lever op til deres tilsynsforpligtelser. Også den øvrige tilsynsindsats, f.eks. for pesticider, har ministeren bedt Miljøstyrelsen om at drøfte med KL. Som opfølgning på drøftelser med KL har Miljøstyrelsen udsendt et spørgeskema til landets kommuner omkring det nuværende tilsyn med de små vandforsyninger. Spørgeskemaundersøgelsen viser:

- 79 % af kommunerne har besvaret spørgeskemaet. Store og små kommuner har samme besvarelsesprocent.
- Tilsynsfrekvensen med anlæggene er hvert 5. år, som anbefalet af Miljøstyrelsen, i stort set alle kommunerne (enkelte anvender en tilsynsfrekvens på 1 eller 3 år).
- Tilsynsfrekvensen er besluttet af kommunerne inden for de sidste 10-15 år.
- Før tilsynsfrekvensen blev fastlagt havde man i de fleste kommuner ikke noget tilsyn med de små vandforsyninger.
- 38 % af anlæggene overskred én eller flere grænseværdier for drikkevand ved sidste kontrol.
- Reaktionerne på overskridelserne af grænseværdien for drikkevand fordeler sig således:
 - Påbud om ny vandforsyning: 26 %
 - Fastsættelsen af skærpet analysefrekvens: 38 %
 - Afvente næste ordinære analyse: 30 %
 - Ukendt reaktion: 7 %
- I 13 % af overskridelserne har kommunerne inddraget embedslægen.
- Langt de fleste kommuner (86 %) anvender faste retningslinier som reaktion ved overskridelser af kvalitetskrav. Retningslinierne er ofte etableret i samarbejde med embedslægerne. Typisk dispenseres for lave overskridelser af nitrat, mens der gives påbud om kontrolanalyser og om etablering af en ny vandforsyning ved større overskridelser. Ved forurening af drikkevandet med bakterier gennemføres ligeledes kontrolanalyser og meddeles påbud om ny vandforsyning/kogepåbud.
- Der ses i spørgeskemaundersøgelsen (jf. figur 1 og 2) en tendens til, at man ved overskridelser af grænseværdierne oftere afventer næste ordinære analyse, og derved ikke umiddelbart følger op, i de små kommuner (i 35 % af tilfældene), end i de større kommuner (hvor man afventer næste ordinære analyse i 23 % af tilfældene).

4.6. Central opsamling af oplysninger om rensning af drikkevand

Der findes ikke i dag en oversigt på landsplan over, hvor mange tilladelser der er givet til vandrensning. Det gælder efter den eksisterende lovgivning, jf. bekendtgørelse nr. 3 af 4. januar 1980 om vandindvinding og vandforsyning, at amtsrådet skal føre et register over tilladelser til vandindvinding samt tilladelser til etablering af vandindvindingsanlæg og vandbehandlingsanlæg. Dette gælder både tilladelser meddelt af amtsrådet, kommunalbestyrelsen eller en klagemyndighed.

Amtsrådet skal dermed allerede i dag føre et register over tilladelser til rensning af drikkevand – også kommunernes tilladelser til de små vandforsyninger. Miljøstyrelsen vurderer, at amterne i vid udstrækning lever op til denne forpligtelse. Det vurderes, at kommunerne enten ikke tilsvarende lever op til forpligtelsen om at indberette alle tilladelser til vandbehandling til amterne, eller ikke har mulighed for at leve op til forpligtelsen, fordi der opsættes anlæg til vandbehandling uden at der er indhentet en kommunal tilladelse. Med kommunalreformen er kompetencen til at meddele tilladelser til alle vandindvindingsanlæg og vandbehandlingsanlæg blevet samlet hos kommunerne. Hermed vil også forpligtelsen til at føre et samlet register komme til at ligge hos kommunen.

4.7. Fastsættelse af en maksimal takst for tilslutning til vandværk

Ministeren har over for FMPU oplyst, at Miljøstyrelsen i samarbejde med de kommunale organisationer vil afklare, om der er mulighed for at fastsætte en maksimal takst for tilslutning af små vandforsyninger til vandværk. Svarende til den ordning der eksisterer på spildevandsområdet, hvor man har et fast bidrag for tilslutning til kloak. Fastsættelse af en maksimal takst vil kræve en lovændring, svarende til lovekendtgørelse nr. 716 af 23. juni 2001 om betalingsregler for spildevandsanlæg m.v.

KL er af den opfattelse, at fastsættelse af en maksimal takst for tilslutning til vandværk ikke er en god idé. Man forudser fra KL's side, at denne ordning i visse kommuner, afhængig af vandforsyningsstrukturen, kan blive økonomisk byrdefuld for vandforsyningerne.

5. *Miljøstyrelsens Konklusioner*

Under forudsætning af at tilslutning til vandværk ud fra en samlet vurdering ikke er den oplagte løsning på vandvandkvalitetsproblemet, er det Miljøstyrelsens vurdering at der bør anlægges følgende strategi med henblik på at afhjælpe problemerne med vandkvaliteten i de små vandforsyninger:

Renovering:

Renovering af utætte forurenede vandforsyninger kan i de fleste tilfælde give en markant forbedring af kvaliteten af drikkevandet, specielt i de tilfælde, hvor forureningen skyldes nedsivning af overfladevand i vandforsyningsanlægget, sådan som det ofte er tilfældet ved bakterier eller pesticider. Renovering bør derfor være første skridt i tilfælde af forurening i utætte vandforsyninger.

Der er behov for at udbrede kendskabet til mulighederne for at renovere borer og brønde, specielt da renovering i de fleste tilfælde er et økonomisk attraktivt alternativ, hvis den forurenede vandforsyning ligger langt fra et vandværk. Dette sker i form af en bred, generel orien-

teringsskrivelse fra Miljøstyrelsen til myndighederne om håndteringen af problemerne i de små vandforsyninger, som refererer resultaterne i nærværende redegørelse.

Rensning:

Undersøgelserne viser at der i dag eksisterer effektive metoder til rensning af drikkevandet i de små vandforsyninger, og at rensning kan være en økonomisk attraktiv løsning i nogle situationer.

Selvom det nu kan dokumenteres, at rensning af drikkevandet kan være et relevant alternativ ved forurening af små vandforsyninger, både teknisk og økonomisk, er det i imidlertid vigtigt at være opmærksom på de særlige forhold omkring behovet for et øget tilsyn samt risikoen for afsmitning fra installationer såfremt ændringen i vandets kemi (som følge af renseforanstaltningen) giver grundlag herfor, og at den sundhedsmæssige nettoeffekt i visse situationer er ufuldstændigt belyst.

I Miljøstyrelsens vejledning om vandkvalitet og tilsyn med vandforsyningsanlæg, vejledning nr. 3, 2005, er der i afsnit 5.4 gennemgået alle de forhold man bør være opmærksom på ved etablering af rensning.

Af vejledningen fremgår det bl.a.:

” Det er Miljøstyrelsens opfattelse, at etablering af avanceret vandbehandling ikke generelt kan anses for at være en god løsning på kvalitetsproblemer ved ikke-almene vandforsyningsanlæg. Dels må det generelt foretrækkes at basere vandforsyningen på råvand af en god kvalitet, dels kræver behandlingsanlæg på små vandforsyninger uforholdsmæssigt meget kontrol med såvel anlægget som vandkvaliteten, for at det kan sikres, at behandlingen resulterer i en tilfredsstillende kvalitet. Imidlertid er der tilfælde, hvor det er den eneste mulighed for at skaffe ejendommen vand af en tilfredsstillende kvalitet, eller hvor de andre muligheder, f.eks. vandværkstilslutning, er så uforholdsmæssigt dyre, at det ikke er rimeligt at udelukke rensning.”

Der er ikke behov for ændring af den eksisterende lovgivning på området og Miljøstyrelsens vejledning fra 2005 er fortsat gældende. I orienteringsbrevet til kommunerne gøres opmærksom på de særlige forhold, og der henvises til vejledningen.

Tilsyn:

Mht. tilsynet i de små vandforsyninger vurderer Miljøstyrelsen, på baggrund af drøftelserne med KL og undersøgelsen af kommunernes tilsyn, ikke, at der er grundlag for initiativer i forhold til det eksisterende tilsyn med de små vandforsyninger, eller for at udvide det regelmæssige tilsyn til også at omfatte pesticider. Kommunerne følger stort set Miljøstyrelsens anbefalinger om analysefrekvens, og ”har fat i” de fleste af de små vandforsyninger. Størstedelen af kommunerne anvender desuden faste retningslinier ved overskridelser af grænseværdierne for drikkevand, som i de fleste tilfælde er aftalt med embedslægerne.

Et væsentligt argument for ikke på nuværende tidspunkt at udvide tilsynet med de små vandforsyninger, eller gennemføre andre ændringer i tilsynsreglerne, er kommunalreformen. Det forventes, at sammenlægningen af de mindste kommuner, som resultat af kommunalreformen,

vil medvirke til at sikre, at tilsynet med de små vandforsyninger styrkes. Herudover er det væsentligt, at man allerede gennem det eksisterende tilsyn med vandkvaliteten (for bakterier og nitrat) vil identificere $\frac{3}{4}$ af de vandforsyninger, som er forurenede med pesticider. I det omfang de konstaterede vandkvalitetsproblemer løses gennem reovering af anlæggene, vil man således oftest også løse eventuelle problemer med pesticider.

I den forbindelse er det væsentligt, at grænseværdien for pesticider er politisk fastsat. Miljøstyrelsen har gennemført en sundhedsmæssig vurdering af de pesticidstoffer, som findes hyppigst i de små vandforsyninger. Vurderingen viser, at det ikke umiddelbart er farligt at drikke vandet ved de pesticidkoncentrationer, som er fundet i undersøgelsen.

Også fra KL's side har man givet udtryk for, at det ikke løser problemerne i de små vandforsyninger, i forhold til overskridelse af grænseværdierne for drikkevand, hvis man indfører en pligt for kommunerne til også at analysere for pesticider, som en del af det regelmæssige tilsyn.

Udgiften til analyse af drikkevandet påhviler, jf. lovgivningen, ejeren af vandforsyningen. En analyse af drikkevandet for pesticider vil typisk koste mellem 1.000 og 2.000 kr.

Register over tilladelser til rensning:

Da der efter den gældende lovgivning er krav om, at der skal føres et register over kommunernes tilladelser til rensning i små vandforsyninger, eksisterer der allerede i et vist omfang mulighed for at danne sig et overblik over tilladelser til rensning. Med sammenlægningen af kommunerne ved kommunalreformen forventes det, at kommunernes kompetence på dette område vil blive øget, således at der i endnu højere grad end i dag vil ske en konsekvent registrering af tilladelseerne.

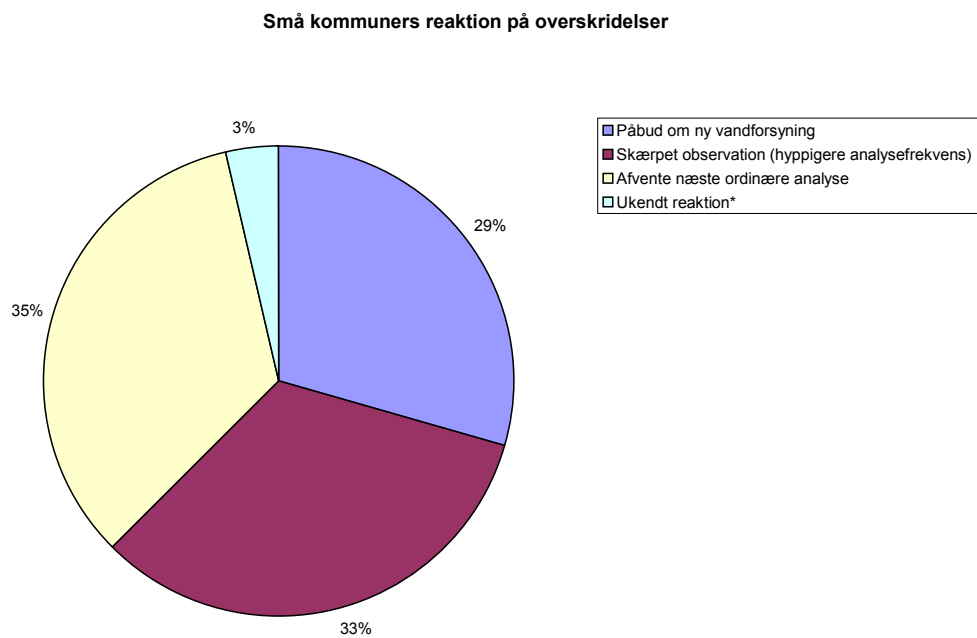
Forholdet omkring registrering af tilladelser til rensning vil blive påpeget i Miljøstyrelsens orientering til myndighederne om de små vandforsyninger. I den forbindelse erindres også om registreringen af de små vandforsyninger i BBR-registret. Det påpeges herunder, at der ikke er overensstemmelse mellem det antal vandforsyninger som er registreret i BBR-registret, og det antal vandforsyninger, som indgår i kommunernes administration, jf. ovenstående.

Dermed vurderer Miljøstyrelsen ikke, at der er behov for at ændre reglerne for registrering af tilladelser til rensning, eller for at oprette et særskilt centralt register.

Maksimal takst for tilslutning til vandværk:

Miljøstyrelsen vurderer, at spørgsmålet om fastsættelse af en maksimal pris for tilslutning til vandværkerne naturligt bør tages op i forlængelse af serviceeftersynet af vandsektoren.

Figur 1.

Figur 2.

